Dosarul nr. 5r-906/2024
Nr. PIGD 4-24026083-12-5r-06032024

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

30 mai 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)
Instanţa în componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Vitalie MOROȘANU
Grefier Daniela GRIȚCU
Cu participarea:
Reprezentantul agentului constatator Ion BURBULEA

În lipsa:
Reprezentantul contestatarei, avocatul Vadim BANARU
Contestatarei *****

examinând în ședința de judecată publică, în limba română, contestația depusă de ***** IDNP *****, a.n. *****, depusă împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. CEC01 000070 și deciziei de sancționare din 04.01.2024, încheiat de către agentul constatator din cadrul Comisiei Electorale Centrale, Postica Pavel, în baza art.48[3] alin. (1) din Cod contravențional, instanța de judecată,-

a constatat:

La data de 18.01.2024, ***** a depus contestație în condițiile art. 448 Cod Contravenţional al RM, împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. CEC01 000070 din 04.01.2024 și deciziei de sancționare emise în baza acestuia, prin care a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art. 48[3] alin. (1) Cod Contravenţional al RM, și sancționată cu amendă totală în mărime de 90 unități convenționale ce constituie de 4500,00 lei, solicitând: admiterea contestației, anularea procesului-verbal cu privire la contravenție și decizia cu privire la sancționare din data de 4 ianuarie 2024, a înceta procesul contravențional pe marginea acuzației formulate în raport cu Guțul Evghenia, în legătură cu nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei din 4 ianuarie 2024, dar și din motivul că în conduita subsemnatei lipsește fapta contravenției stabilită la art. 48[3] Cod contravențional.

În motivarea contestației, de către autorul acesteia a fost menționat că, agentul constatator a indicat că au fost ignorate prevederile art. 57 al Codului electoral, iar fapta contravenţională este sancţionată potrivit art. 48[3] alin, (1) Cod contravenţional.

Menționează că, nu este de acord cu procesul verbal şi Decizia de sancţionare, considerând că a fost adoptată contrar prevederilor legale şi în contradicţie totală cu circumstanţele de fapt.

La fel, menţionează faptul că nu a avut posibilitate să fie prezentă la acest proces contravenţional (citaţia nu a fost înmânată personal), respectiv agentul constatator nu a asigura dreptul său la apărare, dreptul de a cunoaşte drepturile şi obligaţiile mele, dreptul de a obiecta etc.

Declară că, a fost sancţionată potrivit deciziei agentului constatator pentru o faptă care nu a fost constatată și pe care nu a comis-o. Temei de încetare a procesului contravenţional constituie inexistenţa faptului contravenţiei, potrivit lit. a) alin. (1) art. 441 *temeiurile de încetare a procesului contravenţional*, Cod contravenţional.

Referitor la probatoriul acumulat, indică că, potrivit procesului verbal cu privire la contravenţie se menţionează că Guțul Evghenia a donat mijloace financiare peste plafonul legal admisibil, informaţii obţinute în baza raportului privind gestiunea financiară ridicat de la Comisia Electorală Centrală a *****. În afară de informaţiile din raportul financiar şi propriile interpretări ale cadrului legal, agentul constatator nu a administrat alte probe concludente care ar demonstra vinovăţia în acest caz. De exemplu, nu a fost audiat contravenientul, nu au fost audiaţi membrii Comisiei Electorale Centrale a ***** care nu au constatat careva încălcări la gestiunea financiară. A fost ignorată în totalitate Decizia Curţii de Apel Comrat prin care au fost confirmate alegerile şi validat mandatul de Guvernator al UTA Găgăuziei (act judecătoresc care a examinat şi s-a expus asupra pretinselor încălcări financiare) etc.

Această omisiune ridică dubii referitoare la respectarea la speţă a prevederilor art.425 şi 442 alin. (1) CC, ori în situaţia respectivă este dificil de stabilit care a fost materialul probator pe care l-a utilizat agentul constatator la formularea concluziilor cu privire la faptele indicate în procesul verbal contravenţional. Menţionează că, omisiunea enunţată de rând cu celelalte enunţate, apreciate în ansamblul lor au fost în măsură să afecteze echitatea procedurii în cauza dată.

La fel, omisiunile respective, au afectat în mod esenţial modul în care în prezenta speţă agenţii statului au înţeles să răstoarne prezumţia de nevinovăţie, ceea ce potrivit art. 445 alin. (2) CC determină nulitatea procesului verbal cu privire la contravenţie şi a deciziei agentului constatator.

Cu referire la aspecte de fond şi de legalitate, indică că, agentul constatator consideră că în privinţa alegerilor din ***** care au avut loc pe data de 30 aprilie 2023 (alegerile Başcanului) urma să fie aplicat Codul electoral al Republicii Moldova nr. 325/2022 intrat în vigoare abia la 1 ianuarie 2023. Agentul constatator consideră că prevederile codului se aplică pe întreg teritoriul RM, inclusiv la capitolul gestiune financiară. Această concluzie este total greşită iar agentul costatator a interpretat şi a aplicat cadrul legal în contradicţie cu prevederile constituţionale şi contrar aceluiaşi Cod electoral la care face referire.

Invocă că, statutul juridic special al ***** este reglementat de legea nr. 344/1994 care este lege specială. Astfel, agentul constatator a ignorat în totalitate aceste prevederi care menţionează expres că alegerile regionale, adică alegerile organizate în ***** nu sunt reglementate de prevederile prezentului cod **pînă la 1 ianuarie 2024.**

Atunci cînd vorbim despre organizarea alegerilor regionale, adică alegerile din ***** se are în vedere tot cadrul normativ legat de organizarea şi desfăşurarea acestor alegeri, de la înregistrarea candidaţilor, finanţarea campaniilor şi pînă la organizarea votării şi validarea mandatului. Toate aceste prevederi sunt prevăzute în legislaţia locală a ***** reieşind din prevederile art. 11 din Constituţie şi Legea nr. 344/1994.

Legea locală de bază care reglementează alegerile în ***** este Codul electoral al ***** nr. 60-XXVII/V din 31 iulie 2015, aprobat de Adunarea Populară a Găgăuziei

Alegerile la funcţia de Başcan al ***** s-au desfăşurat luînd act de hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei şi în corespundere anume cu Codul electoral al Găgăuziei. Codul electoral al RM nu poate fi aplicat în acest caz, fapt confirmat expres de art. 244, menţionat supra

Astfel prevederile art. 37 al Codului electoral al Găgăuziei, precum şi regulamentele interne ale CECului din Găgăuzei nu prevăd astfel de restricţii şi plafoane ale donaţiilor precum sunt indicate în procesul verbal contestat.

Potrivit pct. 5 din Regulamentul CEC al Găgăuziei aprobat prin hotărârea nr. 29/8 din 24 septembrie 2016 cu modificările din 9 martie 2023, plafonul maxim pentru donaţii din partea persoanelor fizice constituie 6 salarii medii pe economie.

În privinţa acestor presupuse încălcări a fost sesizată Comisia electorală Centrală a Găgăuziei care nu a constatat devieri de la cadrul normativ local şi a reiterat faptul că prevederile legislaţiei electorale naţionale nu sunt aplicabile scrutinului dat.

Mai mult ca atât, în procesul confirmării şi validării mandatului de Başcan al ***** problema presupuselor încălcări financiare cu depăşirea plafonului au fost examinate şi de către instanţa judecătorească. Astfel, prin Hotărârea Curţii de Apel Comrat din 22 mai 2023 (Dosar nr. 3-16/2023 PIGD 2-23070379-06-3-16052023-1) au fost confirmate rezultatele alegerilor şi validat mandatul Guvernatorului iar alegaţiile de încălcări financiare au fost respinse de către instanţă din aceleaşi motive - inaplicabilitatea legislaţiei naţionale la scrutinul local respective. Deci suntem în faţa unui lucru judecat, definitiv şi irevocabil, care nu mai poate fi contestat.

Astfel, constatăm faptul că agentul costatator, abuziv şi cu rea credinţă a aplicat norme legale inadmisibile acestui caz, a ignorat prevederile imperative ale Constituţiei, legislaţiei speciale cu privire la statutul juridic special a *****, legislaţia locală şi prevederile art. 244 din Codul electoral nr. 325/2022.

Consideră că, agentul constatator a întocmit procesul verbal cu grave erori. Nu sunt prezenţi indici calificativi ale elementelor constitutive ale contravenţiei prevăzute de art. 365^5 cod contravenţional.

La examinarea acestui caz nu a avut posibilitatea să se apere efectiv de acuzaţiile absurde şi false ale agentului constatator.

În concluzii indică că, agentul constatator eronat a interpretat şi încadrat juridic acţiunile sale; nu a existat nicio acţiune de finanţare ilegală a campaniei electorale; nu au fost respectate drepturile procedurale, nu au fost explicate drepturile, nu a fost asigurat dreptul la apărare; agentul constatator a aplicat o normă materială total greşită şi a interpretat eronat şi abuziv prevederile legale aplicate acestei speţe; nu a fost demonstrată vinovăţia persoanei; prin aplicarea

sancţiunii este grav încălcat dreptul la libera exprimare şi alegeri libere; păstrarea acestei sancţiuni va însemna un grav abuz şi o iminentă condamnare a ţării de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

În ședința de judecată, contestatara Guțul Evghenia cît și apărătorul acesteia Vadim Banaru nu s-au prezentat, fiind citați corespunzător. Astfel, instanța a considerat posibil examinarea cauzei contravenționale în lipsa acestora.

În şedinţa de judecată reprezentantul agentului constatator Ion Burbulea a pledat pentru respingerea contestației ca fiind neîntemeiată cu menținerea în vigoare a deciziei de aplicare a sancțiunii.

Studiind materialele cauzei materialele dosarului contravenţional și ale contestației raportate la temeiurile de drept material şi procesual care guvernează speța dedusă judecății, instanța de judecată consideră că aceasta urmează a fi admisă din alte motive, iar procesul contravențional urmează a fi încetat din considerentele expuse infra.

Potrivit art. 5 alin. (1) din Codul contravențional, nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale decât în conformitate cu legea contravențională.

În conformitate cu art. 8 alin. (2) din Codul contravenţional, este supusă răspunderii contravenţionale numai persoana, care a săvârşit cu intenţie sau din imprudenţă o faptă prevăzută de legea contravenţională.

În acord cu prevederile art. 10 din Codul contravențional, constituie contravenţie fapta – acţiunea sau inacţiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracţiunea, săvârșită cu vinovăţie, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod şi este pasibilă de sancţiune contravenţională.

Potrivit art. 14 alin. (1), (2), (3) din Codul contravențional, contravenţia se săvârşeşte cu intenţie sau din imprudenţă. Contravenţia se consideră săvârșită cu intenţie dacă persoana care a săvârşit-o îşi dădea seama de caracterul prejudiciabil al acţiunii sau inacţiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, a dorit sau a admis în mod conştient survenirea acestor urmări. Contravenţia se consideră săvârșită din imprudenţă dacă persoana care a săvârşit-o îşi dădea seama de caracterul prejudiciabil al acţiunii sau inacţiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, dar considera în mod uşuratic că ele vor putea fi evitate, ori nu îşi dădea seama de caracterul prejudiciabil al acţiunii sau inacţiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, deşi trebuia şi putea să le prevadă.

În conformitate cu prevederile art. 374 alin. (3) din Codul contravențional, procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală în cazurile expres prevăzute de prezentul cod, precum și al normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

În conformitate cu art. 375 alin. (1) și (3) din Codul contravențional persoana acuzată de săvârșirea unei contravenții se consideră nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu este dovedită în modul prevăzut de prezentul cod. Concluziile despre vinovăția persoanei în săvârșirea

contravenției nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate în condițiile prezentului cod se interpretează în favoarea persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional.

Potrivit prevederilor art. 381 alin. (4) din Codul contravențional, autoritatea competentă să soluţioneze cauza contravenţională are obligaţia de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanţelor cauzei, de a evidenţia atât circumstanţele care dovedesc vinovăţia persoanei, cât şi cele care dezvinovăţesc persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional, precum şi circumstanţele atenuante sau agravante.

Potrivit art. 425 alin. (1), (2), (3) din Codul contravențional, probele sunt elemente de fapt, dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenţei sau inexistenței contravenției, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăţiei şi la cunoaşterea altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei. În calitate de probe se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: procesul-verbal cu privire la contravenţie, procesul-verbal de ridicare a obiectelor şi documentelor, procesul-verbal de percheziţie, procesul-verbal privind cercetarea la fața locului, procesele-verbale privind alte acțiuni procesuale efectuate în conformitate cu prezentul cod, explicaţiile persoanei în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional, depoziţiile victimei, ale martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, corpurile delicte, obiectele şi documentele ridicate, constatările tehnico-ştiinţifice şi medicolegale, raportul de expertiză. Aprecierea probelor se face de persoana competentă să soluţioneze cauza contravenţională, potrivit convingerii sale pe care şi-a format-o cercetând toate probele administrate în raport cu circumstanţele constatate ale cauzei şi călăuzindu-se de lege.

Constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, după caz, a dosarului în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare, reieșind din prevederile art. 440 alin. (1) din Codul contravențional.

Potrivit art. 448 alin. (1) și (4) Cod contravențional, contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sunt de acord cu decizia agentului constatator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sunt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a deciziei agentului constatator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmânării copiei de pe decizia respectivă în condițiile art. 447^1 alin. (8).

Contestația împotriva deciziei emise asupra cauzei contravenționale se depune la autoritatea din care face parte agentul constatator, conform competenței teritoriale, care a examinat cauza în cel mult 3 zile de la data depunerii, agentul constatator expediază contestația și dosarul cauzei contravenționale în instanța de judecată competentă.

Verificând respectarea termenului depunerii contestaţiei de către Guțul Evghenia, instanţa de judecată reține că soluționarea cazului contravențional de către Comisia Electorală Centrală a avut loc în lipsa contravenientei, iar procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare a fost adoptată la 4 ianuarie 2024, contestația fiind înregistrată la 18 ianuarie 2024, ce atestă că a fost depusă în interiorul termenului de 15 zile, iar în asemenea împrejurări, prevederile art. 448 alin. (1) din Codul contravenţional fiind respectate.

Prin studierea materialelor cazului contravențional, instanța de judecată a constatat că la data de 4 ianuarie 2024, în privința cet. Guțul Evghenia a fost întocmit procesul-verbal seria/nr. CEC01 000070 în baza art.48^3 alin. (1) Cod contravențional, pentru faptul că, la data de 4 mai 2023, Guţul Evghenia Alexandr, contrar prevederilor art. 57 alin. (4) subpct. 1) lit. e) Cod Electoral nr. 325/2022, care stipulează că persoanele fizice pot face donaţii în numerar în valoare de până la un salariu mediu pe economie stabilit pe anul respectiv, a efectuat o donaţie în numerar în mărime de 40000,00 lei în favoarea candidatei Guţul Evghenia desemnate de Partidul Politic „Şor” la funcţia de Guvernator (Başcan) al *****. în acest fel a depăşit plafonul donaţiilor în numerar cu 28300, 00 lei. Fapta respectivă, conform art. 48^3 alin. (1) din Codul Contravenţional nr. 218/2008, constituie contravenţie şi anume: „Finanţarea ilegală a partidelor politice, a grupurilor de iniţiativă, a concurenţilor electorali sau a participanţilor la referendum de către persoane fizice, manifestată prin depăşirea plafoanelor stabilite de lege sau în numele unor persoane terţe (anonime) ori prin încălcarea regulilor stabilite de cadrul normativ existent şi se sancţionează cu amendă de la 30 la 90 de unităţi convenţionale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 180 Ia 300 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere”.

Drept consecință, prin decizia asupra cazului de contravenție din 04.05.2023, Guțul Evghenia a fost atrasă la răspunderea contravențională, în conformitate cu art. 48^3 alin. (1) Cod Contravențional al RM, fiindu-i aplicată sancțiunea contravențională sub formă de amendă în mărime de 90 unităţi convenționale, ceea ce constituie suma de 4500 lei.

Cu referire la legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție din 04.01.2024, analizând cuprinsul acestuia prin raportare la cerințele prevăzute de lege sub sancțiunea nulității absolute, instanța constată că dispozițiile legale în materie au fost respectate.

Or, examinând procesul-verbal cu privire la contravenție din 04.01.2024, instanța stabilește că acesta cuprinde toate mențiunile prevăzute de art.443 Cod contravențional, sub sancțiunea nulității absolute, descrierea faptei fiind suficientă și clară, cu arătarea împrejurărilor în care contravenția a fost săvârșită, fiind indicat locul și timpul comiterii contravenției, inclusiv a numelui și datelor de identitate (IDNP) ale contravenientului, figurând semnătura agentului constatator și a martorului asistent-Ursache Tatiana, or procesul-verbal cu privire la contravenție a fost întocmit în absența contravenientului, fiind respectate astfel prevederile art.443, alin.(6) Cod contravențional.

În contextul argumentelor invocate de către contravenient privind pretinsa încălcarea dreptului la apărare, lipsa citării legale, nefiind audiat în cadrul procesului contravențional, instanța reține că apreciază critic și le respinge, or în cadrul examinării cauzei, analizând materialele cauzei contravenționale, instanța a stabilit că Guțul Evghenia a fost citată legal,

recepționând citația la data de 14 iulie 2023, și la 03.10.2024, fapt care se confirmă prin trimiterile poștale, anexate la materialele cauzei contravenționale. Astfel, contravenientei i s-a oferit posibilitatea de a-și prezenta poziția, probele, înainta obiecții, precum și angajarea unui avocat în vederea reprezentării intereselor și drepturilor sale, însă reieșind din materialele cauzei contravenționale se atestă că Guțul Evghenia nu a reacționat în nicio formă la citațiile expediate de către agentul constatator, nu a depus careva cereri privind amânarea acțiunii procesuale sau cel puțin informarea agentului constatator despre motivele neprezentării sale, circumstanțe care nu împiedică examinarea cauzei contravenționale în lipsa persoanei în privința căreia a fost pornit proces contravențional

În altă ordine de idei, instanța stabilește că argumentul de bază pe care invocă contestatarul privind ilegalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție din 04.01.2024 este aplicarea eronată a legii, în mod particular invocând că ”...concluzia agentului constatator că în privința alegerilor din ***** care au avut loc pe data de 30 aprilie 2023 (alegerile Bașcanului) urma să fie aplicat Codul electoral al Republicii Moldova nr.325/2022 intrat în vigoare la 1 ianuarie 2023, este greșită, iar agentul constatator a interpretat şi a aplicat cadrul legal în contradicție cu prevederile constituționale şi contrar aceluiași Cod electoral la care face referire. În sensul celor relatate a făcut trimitere la prevederile art.11 din Constituția RM, art.art.2, 7, 14 din Legea nr. 344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri), art.244 din Codul electoral nr. 325/2022, potrivit căruia (1) Prezentul cod intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2023, cu excepția prevederilor referitoare la alegerile regionale, care vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2024..., ...agentul constatator a ignorat în totalitate aceste prevederi care menționează expres că alegerile regionale, adică alegerile organizate în ***** nu sunt reglementate de prevederile prezentului cod pînă la 1 ianuarie 2024...”.

În contextul celor invocate, analizând circumstanțele de fapt ale cauzei prin prisma prevederilor legale ce guvernează speță, instanța ajunge la concluzia că argumentele contestatarei sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse din următoarele considerente.

În speță, se atestă cu certitudine că potrivit Hotărârii Adunării Populare din Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia (în continuare *****) nr.95-VII/VII din 16 august 2022 data alegerilor Guvernatorului (Bașcanului) ***** a fost stabilită pentru 30 aprilie 2023.

Conform procesului-verbal cu privire la contravenție contestat se invocă timpul comiterii faptei 05 aprilie 2023 de către Guțul Evghenia, care a efectuat o donație în numerar în mărime de 40 000 lei în favoarea candidatei Guțul Evghenia desemnate de Partidul Politic ”Şor” la funcția de Guvernator (Başcan) al *****. În acest fel a depășit plafonul donațiilor în numerar cu 28 300,00 lei.

La fel, instanța atestă, că în calitate de temei, norma materială pretinsă a fi încălcată, agentul constatator invocă prevederile art.57 alin.(4), subpct.1), lit.e) Cod Electoral nr.325/2022, care stipulează că persoanele fizice pot face donații în numerar în valoare de până la un salariu mediu pe economie stabilit pe anul respectiv.

Prin urmare, instanța stabilește că în prezenta speță este vorba despre alegeri regionale, stabilite pentru data de 30 aprilie 2023, fiind aplicate normele Codului Electoral nr.325/2022.

În contextul soluționării chestiunii privind intrarea în vigoare a actului normativ este relevant de a face trimitere la prevederile art.56, alin.(1) din Legea Nr.100 din 22-12-2017 cu privire la actele normative Actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării.

Astfel, în sensul celor enunțate supra, instanța atestă că potrivit prevederilor art.244, alin.(1) Cod Electoral nr.325/2022, ”Dispoziții finale” se stabilește că Prezentul cod intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2023, cu excepția prevederilor referitoare la alegerile regionale, care vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2024.

Potrivit art.1 din Cod Electoral nr.325/2022 alegeri regionale – alegeri organizate în unitatea teritorială autonomă Găgăuzia pentru funcția de Guvernator (Bașcan) al Găgăuziei, pentru Adunarea Populară a Găgăuziei, precum și referendumurile pe probleme care, conform Legii nr.344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri), țin de competența Găgăuziei.

Instanța constată că este absolut greșită abordarea contestatarului, precum că legiuitorul în art.244 alin.(1) Cod electoral nr.325/2022 (Prezentul cod intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2023, cu excepția prevederilor referitoare la alegerile regionale, care vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2024) prin noțiunea ”alegerile regionale” a avut în vedere cadrul normativ local a ***** sub aspectul actelor normative separate, care nu fac parte din Codul electoral nr.325/2022, precum că este ar fi o normă de blanchetă, fapt total absurd și pripit. Or, sensul și scopul normei legale, prevăzute de art.244, alin. (1) din Cod Electoral nr.325/2022 este elucidarea aspectelor ce țin intrarea în vigoare a prevederilor legale, pe care conține însăși Codul electoral și nu prevederile legale altor acte normative. Prin urmare, răspunsul sintagmei ”...cu excepția prevederilor referitoare la alegerile regionale...” se regăsește în însuși actul normativ supus analizei-Cod electoral nr.325/2022, acesta fiind supus interpretării oficiale, sistemice, structural, integral, contextual și nu divizând unele norme.

Astfel, examinând structura noului Cod electoral nr.325/2022, care a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2023, instanța constată că acesta conține: Titlul I-Dispoziții generale (Capitolul I Noțiuni și principii generale, Capitolul II-Dreptul de a alege și de a fi ales. Restricții) Titlul II Dispoziții comune (Capitolul III-Organele electorale, Secțiunea 1-Comisia Electorală Centrală, Secțiunea 2-Circumscripțiile electorale și consiliile electorale de circumscripție, Secțiunea 3- Secțiile de votare și birourile electorale ale secțiilor de votare, Secțiunea 4-Organizarea activității consiliilor și birourilor electorale. Dizolvarea acestora; Capitolul IV-Asigurarea materiala desfășurării alegerilor. Responsabilități privind gestionarea mijloacelor financiare allocate pentru alegeri și raportarea financiară; Capitolul V-Finanțarea grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale (art.57-Regimul donațiilor; Capitolul VI-Listele electorale; Capitolul VII- Desemnarea și înregistrarea candidaților. Confirmarea reprezentanților concurenților electorali; Capitolul VIIICampania electorală. Drepturile și obligațiile concurenților electorali; Capitolul IX-Buletinele de vot; Capitolul X-Votarea; Capitolul XI-Numărarea voturilor și stabilirea rezultatelor alegerilor; Capitolul XII-Monitorizarea alegerilor și

reflectarea lor în mass-media; Capitolul XIII-Proceduri judiciare, Secțiunea 1-Contestațiile privind organizarea și desfășurarea alegerilor, Secțiunea 2- Răspunderea pentru încălcarea legislației electorale), Titlul III-Alegerile parlamentare, Titlul IVAlegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, Titlul V-Alegerile regionale și locale (art.155-179), Titlul VI-Referendumul (Capitolul XIV-Referendumul republican; Capitolul XV-Referendumul local) Titlul VII-Dispoziții finale și tranzitorii.

Prin urmare, examinând conținutul Codului electoral nr.325/2022, instanța stabilește că de fapt acesta conține un titlu separat cu prevederi legale ce reglementează alegeri regionale, la care de fapt se face trimitere din dispoziția normei art.244 alin.(1) Cod electoral nr.325/2022. Astfel, se constată că nu pot fi careva dubii, incertitudini cu privire la interpretarea normelor prevederilor Codului electoral nr.325/2022 și aplicarea acestora în timp.

Mai mult, suplimentar celor enunțate, instanța reține că, potrivit prevederilor art.17 din Legea Nr.100 din 22-12-2017 cu privire la actele normative Autoritățile unităților teritoriale autonome cu statut juridic special, în limitele competenței stabilite de Constituția Republicii Moldova, de Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, de Legea nr. 344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri), de Legea nr. 173/2005 cu privire la prevederile de bază ale statutului juridic special al localităților din stînga Nistrului (Transnistria), precum şi de alte acte normative, adoptă legi locale şi alte acte normative care se aplică doar în raza teritoriului administrat de către acestea. (2) La adoptarea, aprobarea, emiterea şi aplicarea actelor normative ale autorităților unităților teritoriale autonome cu statut juridic special se ţine cont de principiul corespunderii acestora legislației Republicii Moldova.

În concluzie, instanța constată că au fost respectate dispozițiile legale prevăzute sub sancțiunea nulității absolute, iar petentul nu a invocat niciun motiv plauzibil de nulitate a procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr.CEC01 000070 din 04.01.2024 și a deciziei contestate.

În altă ordine de idei, sub aspectul temeiniciei procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr.CEC01 000070 din 04.01.2024, analizând material probator administrat în cauză, instanța reține următoarele.

În conformitate cu prevederile art.458 din Cod contravențional examinând cauza contravențională, instanța de judecată este obligată să determine: caracterul veridic al contravenției imputate; existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei; vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional; existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante; necesitatea sancționării și, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale; alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Potrivit prevederilor art.8 alin. (2) Cod contravențional, este supusă răspunderii contravenționale numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea contravențională.

Potrivit art.440 alin.(1) Cod contravențional, constatarea faptei contravenționale presupune o activitate a agentului constatator de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a

sancțiunii contravenționale sau de trimitere a dosarului, după caz, către funcționarul abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, către instanța de judecată sau către un alt organ spre soluționare.

În conformitate cu art.442 alin.(1) Cod contravențional, procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de către agentul constatator pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

Din perspectiva Convenției Europene a Drepturilor Omului, faptele contravenționale pot intra în domeniul penal, în sensul autonom european. Astfel, în materie contravențională au fost recunoscute garanțiile procedurale specifice materiei penale în privința dreptului la un proces echitabil, între care și prezumția de nevinovăție prevăzută de §2 al art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Astfel, în ședința de judecată s-a constatat că prin procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr.CEC01 000070 din 04.01.2024, încheiat de către agentul constatator din cadrul Comisiei Electorale Centrale, Guțul Evghenia a fost sancționat în baza art.48^3 alin.(1) Cod contravențional, fiindu-i aplicată sancțiunea contravențională sub formă de amendă, total în mărime de 90 unități convenționale, ceea ce constituie 4 500 lei.

În cadrul examinării cauzei s-a stabilit că la data de 05 aprilie 2023, Guțul Evghenia contrar prevederilor art.57 alin.(4) subpct.1) lit.e) Cod Electoral nr.325/2022, care stipulează că persoanele fizice pot face donații în numerar în valoare de până la un salariu mediu pe economie stabilit pe anul respectiv, însă, aceasta a efectuat o donație în numerar în mărime de 40 000 lei în favoarea candidatei Guţul Evghenia desemnate de Partidul Politic "Şor" la funcția de Guvernator (Başcan) al *****. În acest fel a depășit plafonul donațiilor în numerar cu 28300,00 lei.

Drept temei a acțiunilor agentului constatator au servit prevederile art.26 alin.(l) lit.i) din Codul electoral nr.325/2022, în conformitate cu care Comisia Electorală Centrală monitorizează aplicarea legislaţiei cu privire la finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale şi a grupurilor de inițiativă.

Totodată, potrivit art.57 alin.(4) lit.e) din Codul Electoral, contribuțiile sub formă de donații pot fi făcute de persoane fizice în valoare de până la un salariu mediu pe economie stabilit pe anul respectiv. Potrivit Hotărârii Guvernului nr.936 din 28.12.2022 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2023, a fost aprobat cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2023, în mărime de 11 700 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislație.

Prin urmare, analizînd circumstanțele de fapt ale cauzei prin prisma prevederilor legale citate supra, instanța stabilește că prevederile legale, imputabile contravenientului de către agentul constatator la data comiterii faptei erau în vigoare, ca rezultat, fiind aplicabile situației de fapt create. Acțiunile Evgheniei Guțul au fost încadrate de către agentul constatator corect, în baza prevederilor art.48^3 alin. (1) din Cod contravențional.

După cum rezultă din analiza de mai sus, procesul-verbal a fost întocmit cu respectarea tuturor dispozițiilor legale, astfel încât consemnările făcute de către agentul constatator în

cuprinsul acestuia referitoare la situația de fapt beneficiază de prezumția de veridicitate, prezumție simplă care poate fi răsturnată prin orice mijloc de probă.

În acest context, instanța de judecată atestă că la constatarea contravenției incriminate și în vederea demonstrării circumstanțelor constatate, se ia în considerare probatoriul acumulat de către agentul constatator, care a fost anexat la materialele dosarului contravențional supus examinării.

În sensul celor invocate supra, instanța reține că conform art.425, alin. (1) din Codul contravențional – probele sunt elemente de fapt, dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței contravenției, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției și la cunoașterea altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Potrivit prevederilor alin.(2) art.425 din Codul contravențional – în calitate de probe se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: procesul-verbal cu privire la contravenție, procesul-verbal de ridicare a obiectelor și documentelor, procesul-verbal de percheziție, procesul-verbal privind cercetarea la fața locului, procesele-verbale privind alte acțiuni procesuale efectuate în conformitate cu prezentul cod, explicațiile persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional, declarațiile victimei, ale martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, corpurile delicte, obiectele și documentele ridicate, constatările tehnico-ştiinţifice şi medico-legale, raportul de expertiză.

Prin urmare, examinând materialul probator, menționat supra, instanța stabilește, agentul constatator a întreprins toate măsuri în vederea investigării cauzei contravenționale în mod obiectiv, complet și multilateral, prezentând probe suficiente care demonstrează vinovăția, cu privire la contravenția a cărei comitere a fost reținută în sarcina contestatarei Guțul Evghenia, la baza fiind luate raporturi financiare, prezentate de candidați electorali, fiind contrasemnate de persoane responsabile, veridicitatea datelor nefiind pusă sub semnul întrebării de către contestatar, fiind perfect valabile, considerente din care instanța le apreciază ca pertinente și le va pune la baza prezentei hotărâri.

Suplimentar celor cercetate în cadrul ședinței de judecată, și contrar poziției contravenientei precum că nu sunt acumulate probe, circumstanțe de fapt consemnate în procesul-verbal cu privire la contravenție din 04.01.2024, au fost confirmate și prin materialele acumulate de către agentul constatator, cercetate supra, obiecții asupra cărora din partea contestatarului nu au parvenit.

Concluzionând, instanța de judecată atestă, stabilirea faptei contravenționale constatate a fost probată în măsură suficientă pentru a concluziona, existența acesteia și faptul că fapta contravențională prevăzută de art.48^3 alin.(1) din Cod contravențional a fost comisă anume de Guțul Evghenia în circumstanțele descrise, cele imputate documentându-se în condițiile legii, astfel că forţa probantă a procesului-verbal cu privire la contravenție din 04.01.2024 rezultă și din dovezile în baza cărora s-a întocmit, probe pe care contestatarul nu le contestă.

Astfel, nu pot fi reținute argumentele contestatarului precum că procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare din 04.01.2024 sunt ilegale și neîntemeiate, iar în

sprijinul acestuia nu au fost anexate probe în vederea infirmării circumstanțelor descrise în fapta imputată. Or, părților în cauză i s-au oferit posibilități egale de a-și prezenta poziția și probele.

Instanţa de judecată stabileşte că, la încheierea procesului-verbal cu privire la contravenţie şi, respectiv, sancţionarea Evgheniei Guțul, agentul constatator a respectat în tot prevederile art. art. 5 – 9 din Codul Contravenţional al RM, şi anume principiul legalităţii şi egalităţii în faţa legii, principiul dreptăţii şi caracterului personal al răspunderii contravenţionale, precum şi principiul individualizării răspunderii contravenţionale şi sancţiunii contravenţionale, iar obiecţiile făcute de către ***** în contestaţia depusă, au un caracter de a evita răspunderea contravenţională şi care nu pot influența decizia agentului constatator, de vreme ce făptuitorul a omis să contra-argumenteze poziţia agentului contestator. Drept celor excelate şi în lipsa unor dovezi în susţinerea contestaţiei, încetarea procesului contravenţional nu poate avea loc în prezenţa motivelor chemate în ajutor. Or, odată ce decizia agentului constatator este legală în fond, aceasta nu poate fi anulată pe motive formale.

Totodată, instanța reține că fapta contravențională comisă de către ***** s-a consumat la data de 05.04.2023, iar în consecință, din data comiterii contravenției s-a scurs termenul general de prescripție.

Or, în conformitate cu art. 30 alin. (1) din Codul contravențional, prescripția înlătură răspunderea contravențională, iar potrivit alin. (2) termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale este de un an.

Astfel, ținând cont de faptul că din data comiterii faptei contravenționale a expirat termenul de un an prevăzut de art. 30 din Codul contravențional, procesul contravențional pornit în baza art. 312 alin.(1) din Codul contravenţional, în temeiul art. 441 alin. (1), lit. b) din Codul contravențional, urmează a fi încetat.

Potrivit deciziei de inadmisibilitate din 05 martie 2019 a Curții Constituționale : Curtea reține că termenul general de prescripţie al răspunderii contravenţionale este de un an [articolul 30 alin. (2) din Codul contravențional]. Acesta curge de la data săvârșirii contravenției și până la data rămânerii definitive a hotărârii cu privire la cauza contravenţională [articolul 30 alin. (5) din Cod]. Expirarea termenului de prescripție are ca efect încetarea procesului contravențional [articolul 441 alin. (1) lit. b) din Cod]. Din acest motiv, claritatea reglementării momentului de la care termenul de prescripție începe să curgă și la care se sfârșește prezintă o importanță crucială pentru deznodământul procesului. Curtea observă că, spre deosebire de cauzele penale, în cauzele contravenționale persoana învinuită de comiterea unei contravenții poate fi sancționată chiar de către autoritatea care are competența de a investiga fapta imputată. În funcție de competența autorității, sancțiunea poate fi impusă printr-un act administrativ care ia forma unei decizii, unui proces-verbal etc. Deciziile (hotărârile) contravenţionale, inclusiv cele emise de agenții constatatori în limitele competenței atribuite prin lege, constituie documente executorii [articolul 11 lit. c) din Codul de executare]. Cu toate acestea, actele administrative în discuție pot fi contestate în instanța de judecată în termen de 15 zile [articolul 448 alin. (4) din Codul contravențional]. Contestația suspendă executarea sancțiunii contravenționale [articolul 448 alin. (5) din Codul contravențional], fără a suspenda curgerea termenului de prescripție al răspunderii contravenționale, care poate fi suspendat doar dacă persoana care a săvârșit contravenția se sustrage de la procesul contravenţional [articolul 30 alin. (7) din Codul contravențional].

Din cele menționate rezultă că, deși actul administrativ prin care se constată fapta contravențională și se aplică o sancțiune contravențională este un document executoriu, acesta nu poate fi considerat definitiv din momentul în care este întocmit, având în vedere faptul că

trăsătura „definitivatului” este caracteristică doar pentru hotărârile cu caracter jurisdicțional. Prin urmare, doar lipsa contestării în termen, însoțită de lipsa motivelor fundamentate pentru repunerea în termen, îi poate atribui deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale trăsătura definitivatului. Odată stabilit momentul în care o decizie administrativă de aplicare a sancțiunii contravenționale devine definitivă, Curtea consideră necesar să verifice dacă legislația contravențională este clară în privința momentului în care hotărârile instanțelor judecătorești devin definitive în contextul soluționării cauzelor contravenționale.

În circumstanțele create și în legătura cu faptul că din data de 05 aprilie 2023 a trecut mai mult de un an instanța va dispune anularea procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr.CEC01 000070 și deciziei de sancționare din 04.01.2024, încheiat de către agentul constatator din cadrul Comisiei Electorale Centrale, Postica Pavel, în baza art.48^3 alin.(1) din Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional în privința Evgheniei Guțul, în legătură cu expirarea termenului prescripției tragerii la răspundere contravențională.

În temeiul celor expuse mai sus şi în conformitate cu prevederile art. art. 36, 395, 458, 460-462 Cod contravenţional, instanţa de judecată, -

H O T Ă R Ă Ş T E:

Se admite din alte motive contestaţia depusă de către Guțul Evghenia.

Se anulează decizia de sancționare seria/nr. CEC01 000070 din 04.01.2024, încheiat de către agentul constatator din cadrul Comisiei Electorale Centrale, Postica Pavel, în baza art.48^3 alin.(1) din Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional în privința Evgheniei Guțul, în legătură cu expirarea termenului prescripției tragerii la răspundere contravențională.

Hotărîrea cu drept de recurs la Curtea de Apel Chişinău în termen de 15 zile, prin intermediul judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani).

Preşedintele şedinţei,
Judecător: Vitalie MOROȘANU